

Notulen

Aan

Beheeradviesgroep

Datum

1 april 2022

Datum en tijd bespreking

1 april 2022, 13.00 - 15.45 uur

Contactpersoon

Secretariaat BAG
bag.secretariaat@waternet.nl

Plaats bespreking

Bezoekerscentrum Oranjekom

Onderwerp bespreking

Bijeenkomst Beheeradviesgroep

Aanwezig

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 en 12

Aanwezig namens Waternet

13, 14 15, 16 en 17

Notulist

18

Afwezig met bericht

19, 20, 21, 22, 23 en 24

Afwezig zonder bericht

25

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.00 uur en heet de aanwezigen welkom.

15 is recentelijk begonnen bij Waternet als teamleider Beleid en advies en recreatie. Hij stelt zich voor. Hij heeft een achtergrond in de hotelbranche en logistiek. Omdat hij een passie heeft voor natuurbeheer en meer een maatschappelijke bijdrage wil leveren, is hij begonnen bij Waternet. Er volgt een voorstelronde, waarna erop wordt gewezen dat alle deelnemers aan de BAG op persoonlijke titel aanwezig zijn. Dat maakt dilemma's bespreekbaar en zorgt ervoor dat iedereen kan meedenken. De voorzitter geeft aan dat het naar zijn gevoel goed loopt en dat hij het graag hoort als er verbeterpunten zijn. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen/actualiteiten

- De beheervisie van Waternet voor de AWD, een programma van tien jaar, loopt af. Daarom wordt gekeken naar de toekomst. Met de wethouder van Amsterdam is gesproken over het verduidelijken van de rolverdeling. Amsterdam is eigenaar van de AWD die in drie gemeenten ligt. Daarbij krijgt de provincie een steeds grotere rol in de natuurbeheerplannen. Besproken is hoe de gemeenteraad van Amsterdam kan worden geïnformeerd over de positie die Amsterdam heeft ten opzichte van de andere partijen. Hierbij is de BAG genoemd als belangrijke adviesgroep die bij de oprichting ook door de gemeenteraad is omarmd.
- De volgende BAG -bijeenkomst zal weer worden voorafgegaan door een facultatieve lunch. Er is door de provincie Noord-Holland een eekhoornbrug aangelegd in de vorm van een wit touw over de Vogelenzangseweg. Na verloop van tijd wordt dit touw vanzelf groen. Bij de brug wordt een camera geplaatst. Er zijn al positieve reacties ontvangen op de eekhoornbrug.
- Bij een vermoedelijk aangestoken brand is in de nacht van 25 op 26 maart 2022 1200 m² vegetatie in de AWD verloren gegaan. De brand werd rond 04.00 uur ontdekt, de brandweer was er binnen een kwartier bij. Dat is mede te danken aan protocollen die voor dit soort situaties zijn geschreven. De brand was op een plek waar geen water in de buurt was. De brandweer heeft de brand met meegenomen water geblust. Blussen kan tot ongewenste bijverschijnselen leiden. In de week van 4 april 2022 wordt onder meer geëvalueerd hoe de brandbestrijding is verlopen en of er voor de brandweer onduidelijkheden waren.

Notulen

3. Notulen BAG -bijeenkomst 15 oktober 2021

Naar aanleiding van de toename van het drinkwatergebruik per huishouden wordt voorgesteld tips voor waterbesparing met klanten te delen. Dit is al als thema opgepakt door Vewin, de koepel van drinkwaterbedrijven. Los daarvan wordt de toename van het waterverbruik in deze regio voornamelijk veroorzaakt door de groei van het aantal bewoners.

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Presentaties

Evaluatie 2016 – 2022

Vanuit de BAG leden is aangegeven interesse te zijn in een schema waarin per project wordt aangegeven wat is gedaan, welke lessen zijn geleerd en of al een effect zichtbaar is. Over het algemeen geeft het schema een positief beeld, maar er zijn ook projecten waar bijvoorbeeld door recreatie niet het gewenste effect is bereikt. Het exotenbeheer heeft een zeer goed effect gehad. De projecten hebben ook nabeheerpunten opgeleverd, daaraan wordt gewerkt. Ideeën voor nieuwe projecten mogen per e-mail worden ingestuurd. De provincie Noord--Holland opent op 1 april 2022 een subsidieregeling voor gebiedsgerichte aanpak van stikstof. In Zuid--Holland lopen de onderhandelingen nog. Het plan is om de subsidies die de afgelopen periode zijn gebruikt, ook in te zetten voor de komende jaren, bijvoorbeeld voor het betalen van de schaaпsherder en het plaatsen van rasters voor vee. Het opgestelde schema en een overzicht van subsidies worden meegestuurd met de notulen. **Actie**

Uit de monitoring van bepaalde gebieden blijkt dat het aantal struweelvogels fors is teruggelopen. Er wordt een mogelijk verband gelegd met het aantal damherten van de afgelopen jaren. De officiële telling van het aantal damherten moet nog plaatsvinden, maar ook als die in aantal zijn afgenomen, kan de oorzaak bij de damherten liggen. Het beheer, dat is gericht op hinden, kan ervoor zorgen dat mannenpopulaties zich concentreren in bepaalde gebieden binnen de AWD.

Bij het op een rij zetten van de tellingen van de afgelopen vijftien jaar constateert de vereniging voor natuur- en vogelbescherming Noordwijk dat ook het aantal overwinterende watervogels sterk daalt. Zo neemt het aantal wilde zwanen in de AWD af, terwijl landelijk sprake is van een toename. Een mogelijke oorzaak is de toenemende recreatie. Door de coronapandemie hebben de AWD een groter en meer divers publiek aangetrokken dan voorheen. Dit is onder meer te zien aan met zakdoekjes omgeven modderpaden die zijn ontstaan in voorheen rustige gebieden waar de zwanen overwinteren. Voorgesteld wordt aandacht te besteden aan de invloed van de recreatie. Ook de invloed van de damherten kan worden onderzocht. Volgende bijeenkomst wordt toelichting gegeven over programma recreatie. **Actie**

Waternet is van plan de bebording bij de ingangen later in 2022 onder de loep nemen, mede omdat de voorschriften voor de infiltratiegebieden niet altijd worden gevolgd. Met de borden kunnen bezoekers worden opgeroepen de vogels niet te verstoren. Gevraagd wordt wie willen meedenken over de bebording. 7, 5, 3 en 4 melden zich hiervoor aan. **Actie**

Programma's zes jaar beheer 2022

De BAG buigt zich over de plannen voor de AWD voor de komende jaren (slide 3). Deze plannen worden uitgewerkt in meer concrete programma's. De focus ligt nu op het beheerprogramma. Daaronder vallen enkele natuurherstelmaatregelen waarvoor subsidie is aangevraagd bij de provincies. Er is gevraagd om meer aandacht voor de cultuurhistorische elementen van de AWD. Deze elementen zijn onder te verdelen in hardware, zoals de pompstations, en software, zoals de akkercomplexen. Er wordt een groep geformeerd die hierover gaat nadenken. **Actie**

De BAG bespreekt de plannen voor 2022 (slides 4 en 5). Het baggeren van de kwelsloot wordt later deze vergadering op locatie besproken. De overige punten worden kort toegelicht. Daarbij komen de volgende punten aan de orde:

- De afgelopen jaren is onderzocht waarom het zo slecht gaat met de konijnen en hoe het komt dat konijnen in sommige gebieden het wel goed doen. Uit de konijntelling die recentelijk is gehouden, blijkt dat de konijnenstand historisch laag staat. Aan de hand van het advies dat uit het onderzoek komt, wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om de konijnpopulatie te herstellen.

Notulen

- Bij de productie-uitbreiding 70-75 gaat het vooral om technische oplossingen, die naar verwachting weinig effect op de flora en fauna hebben. De effecten worden nog doorgerekend. Ook de invloed van de waterstandsverandering op de afgeplagde delen wordt onderzocht. Vanuit Stichting duinbehoud bestaat de wens om ook te bezien of meer seizoensgebonden waterstandfluctuaties mogelijk zijn in plaats van een vast bedrijfspeil.
- Waternet stuurt alle BAG-leden een link zodat zij zich kunnen aanmelden voor de nieuwsbrief Natuuronderzoek. **Actie**
- De KNNV en de Stichting Duinbehoud zijn ook betrokken bij de provinciale plannen voor de Vogelenzangse polder. Het kan nuttig zijn zaken met elkaar af te stemmen. Besloten wordt elkaar op de hoogte te houden.

70 – 75 productie--uitbreiding

Waternet probeert alle partijen mee te nemen in de plannen voor de productie--uitbreiding. Het plan is om in het grootste deel van de infiltratiegebieden in de AWD het waterpeil met tien centimeter te laten stijgen. Het Barnaartkanaal krijgt een lager peil en daarmee de drains die daarin uitmonden ook. De impact is onderzocht door ecologen. Hun onderzoeksresultaten moeten nog worden bekeken. Het belangrijkste doel is dat de peilverandering geen effecten heeft buiten het infiltratiegebied. Een subgroep van de BAG wordt intensief hierbij betrokken. Het is voor BAG--leden nog mogelijk zich voor de subgroep aan te melden. Het diepinfiltratiescenario is afgefallen, omdat voor de technieken die daarbij komen kijken extra vergunningen nodig zijn die niet op korte termijn zijn te realiseren. De bouwstenen voor het verhogen van de productie die overblijven zijn:

- Bouwsteen 0+: het intensiveren van het huidige systeem;
- Bouwsteen 1: het verlagen van het bedrijfspeil van het Barnaartkanaal;
- Bouwsteen 2: het verhogen van de geulpeilen.

Skytem vlucht

Om zicht te krijgen op de processen onder de duinen, wordt in september 2022 een helikopter met een groot apparaat ingeschakeld waarmee zout water onder de duinen kan worden opgespoord. De helikopter vliegt op relatief lage hoogte en is door het apparaat dat eronder hangt een opvallend verschijnsel. Een positief punt is dat door deze techniek veel grondboringen vermeden kunnen worden. De techniek is ontwikkeld in Denemarken en is onder meer al toegepast in Groningen. Er wordt een communicatieplan opgesteld om dit aan te kondigen, waarbij ook wordt gewezen op de inzet van deze innovatieve methode. Er is vanuit Waternet aan de BAG leden verzocht deze informatie proactief te delen met de omgeving om verassingen te voorkomen **Actie** Waternet stuurt aanvullende technische informatie over de methode naar de BAG. **Actie**

Bosbeheerprogramma

Om de bosvisie om te zetten in uitvoering, hebben 21 en 26 gewerkt aan een bosbeheerprogramma. Zij geven graag een keer op locatie een uitgebreide toelichting. Werkblok 1, dat in het najaar van 2022 begint, wordt toegelicht. Er zijn vier verjongingsplekken aangewezen. In het eerste gebied wordt afrastering gebruikt om te voorkomen dat herten net geplante bomen direct opeten. Of in de overige gebieden ook afrastering wordt geplaatst, hangt af van onderzoek. Er wordt gemonitord hoe de nieuwe aanplant het doet, omdat niet duidelijk is of die de kans krijgt zich te ontwikkelen als de hertenstand is teruggebracht naar 600 tot 800. 13, 7, 11, 3 en 4 melden zich aan om aan werkblok 1 mee te werken. **Actie**

Begrazingsprogramma

Waternet geeft een toelichting op de aanleiding en de mogelijkheden om grote grazers in te zetten. Desgevraagd geven 8, 7, 10, 2, 11 en 12 aan hierover mee te willen denken. **Actie** Gevraagd wordt of is overwogen de bodemfauna met insectenpopulaties te beïnvloeden. Op dit gebied is nog weinig bekend, de insectenpopulatie is een constante factor die moeilijk is te beïnvloeden. Gevraagd wordt hoe rekening wordt gehouden met het medicijngebruik bij grote grazers, omdat dit negatief kan uitwerken op insecten. In het verleden zijn hierover heldere afspraken gemaakt. Een knelpunt in het verleden was dat de boer zijn runderen wilde bijvoeren. Uit onderzoek bleek dat daarmee een aanzienlijke hoeveelheid stikstof in het gebied zou worden gebracht. Dit probleem is op te lossen door af te spreken dat de

Notulen

runderen alleen in het gebied lopen als bijvoeren niet nodig is. In het verleden is ook de mest die bij het voerpunt lag verzameld en verwijderd, maar daarmee is het probleem niet opgelost.

Gevraagd wordt of de streefstand voor de damherten in 2022 wordt bereikt. Aangegeven wordt dat er factoren zijn waarop Waternet geen grip heeft, zoals de coronadrukke en de weersomstandigheden. De telling in de week van 4 april 2022 moet duidelijkheid geven. Van november 2021 tot 31 maart 2022 zijn 2315 damherten afgeschoten. De winter is niet koud, maar wel nat en winderig geweest en dat resulteert ook in een lagere hertenstand. Een groot deel van de populatie is oud en dat kan ook bijdragen aan de streefstand. Onder de bokken wordt door het gebrek aan hinden meer stress en dus meer sterfte verwacht.

5. Rondvraag BAG-leden

Gevraagd wordt hoe het staat met het beheer van de adelaarsvaren. In de velden die nu drie jaar worden beheerd, is een afname in de dichtheid van de varens te zien. Er komen andere soorten tussendoor. Omdat de velden steeds worden gemaaid, doen vooral brandnetels het goed. Omdat het maaien tijdsintensief is, wordt in 2022 een proef met rollen uitgevoerd. Omdat de varens diep wortelen, is niet aan te geven hoelang het beheer moet worden voortgezet.

Gevraagd wordt of de BAG wordt betrokken bij het beheerplan 2023 -2028. Dit is een agendapunt voor het volgende BAG--overleg. **Actie**

Veel duindoorn en ligusterstruwelen zijn afgetakeld. Daarbij staan er veel kleine meidoorns. Als de hertenstand onder controle komt, krijgen de meidoorns de ruimte om te groeien. De vraag is of is nagedacht wat de effecten op bijvoorbeeld de vogelpopulatie zijn als alle meidoorns over enkele jaren drie keer zo groot zijn en of is overwogen of beheer op de meidoorns moet plaatsvinden. Monitoring met vegetatiekartering is geen optie, omdat het al snel zes jaar duurt voordat nieuwe beelden beschikbaar zijn en dan is het vaak al te laat om in te grijpen. Er wordt gewezen op de mogelijkheid de ontwikkeling van de vegetatie met een vliegtuig in beeld te brengen. Van de meidoorn is bekend dat deze een positief effect heeft op het aantal gekraagde roodstaarten.

Gevraagd wordt of de konijnenstand weer op peil kan worden gebracht en of grote grazers nog nodig zijn als dat lukt. Een onderzoek naar het op peil brengen van de konijnenstand loopt in mei 2022 af. Bij de provincie Zuid--Holland is het uitzetten van konijnen ook voorgesteld en de eerste reacties zijn positief. De voorkeur gaat uit naar lokale konijnen. Er wordt op gewezen dat golfclubs in de omgeving juist van hun konijnen af willen. Een mogelijkheid is de konijnen te vangen en in de AWD uit te zetten. Het uitzetten moet grondig worden voorbereid. Als er geen holen zijn, worden de konijnen al snel opgegeten door haviken en vossen. Ook moet de habitat geschikt zijn en voldoende voedsel bieden voor de konijnen.

Er worden complimenten uitgesproken voor de natuurvriendelijke oevers die bij het Westerkanaal zijn aangelegd. Dit wordt gezien als een zeer geslaagd project.

6. Veldbezoek

De groep trekt met auto's naar het Verlengde Oosterkanaal. Dit kanaal begint dicht te slibben met bagger. Waternet wil dit aanpakken om de waterkwaliteit op orde te houden, maar de vraag is wat met de bagger die uit het kanaal komt moet gebeuren. De BAG heeft de volgende overwegingen:

- De bagger is rijk aan nutriënten en zou het evenwicht verstoren als het in de schrale duinen wordt verspreid.
- Het vraagstuk kan bij de uitbesteding bij de aannemers worden neergelegd. Daarbij kan worden aangegeven dat niet de beste prijs, maar de beste ecologische oplossing bepalend zal zijn.
- Een andere optie is om aan te geven dat bewoners in de regio gratis vruchtbare grond kunnen ophalen. Een probleem hierbij is dat de bagger niet bij de ingang op te halen is, maar een eind de AWD in. Hierover kan worden overlegd met de gemeente Amsterdam.
- Een voorstel is om de bagger te verspreiden over enkele oude akkertjes en weides in de AWD in de buurt van het kanaal en de weides vervolgens af te rasteren, zodat daar een nieuw bos kan ontstaan. Dit moet dan wel worden overlegd met de Milieudienst.

Notulen

- Ter plekke wordt berekend dat er genoeg bagger is om honderden vrachtwagens te vullen. Het is niet gewenst dat vrachtwagens massaal door de AWD rijden. Dit komt ook de CO2-uitstoot niet ten goede.
- Met de Milieudienst kan worden besproken welke methode de voorkeur heeft.